

PRESENT SIMPLE

BUDOWA		uwagi
Zdania twierdzące	I / you / we / they love football He / she / it loves football	w 3 os. l.poj. do czasownika dodajemy końcówkę -(e)s
Przeczenia	I / you / we / they don't love football He / she / it doesn't love football	Operator: DO i DOESN'T (w 3 os. l. Poj.)
Pytania	Do I / you / we / they love football Does he / she / it love football Am I a football lover? Are you / we / they football lover(s)? Is he / she / it a football lover?	Pytania tworzymy poprzez inwersję – czasownik idzie na początek zdania
Krótkie odpowiedzi	Yes, I / we / you / they do ± No, I / we / you / they don't Yes, I am ± No, I am not Yes, you / they / we are ± No, you / they / we are not	
Odmiana czasownika „be”	I AM we ARE you ARE you ARE he / she / it IS they ARE	
Odmiana czasownika „have”	I HAVE we HAVE you HAVE you HAVE he/she/it HAS they HAVE	
Typowe wyrażenia	-every day, every month, every year... -often, always, never, sometimes, usually...	We go camping <i>every month</i> We <i>sometimes</i> go camping

ZASTOSOWANIE – mówienie o:	PRZYKŁAD
sobie, rodzinie, przyjaciółach i innych osobach	<i>I come from Poland</i> <i>She is a student</i>
zwyczajach swoich i innych	<i>I often read in bed</i> <i>Matt always goes to school on foot</i>
uczuciach, emocjach, opiniach i preferencjach	<i>They like swimming</i> <i>I always worry before class tests</i>
faktach	<i>The Earth goes around the Sun</i>
rozkładach jazdy, planach zajęć, harmonogramach, programach TV	<i>The train to Warsaw leaves at 5 o'clock</i> <i>Biology begins starts at 8:00 is room 001</i>

Sprawdź, czy umiesz...

Uzupełnij zdania w *present simple* odpowiednią formą czasowników podanych w nawiasach:

- My little brother always (watch) when I (play) on my computer.
- Let's go! The bus (leave) in 30 minutes and the next one (be) at 5 pm.
- We (not / go) out in the evening.
- (cook / you) dinner every day?
- Matt (understand) German but he (not / speak) it well.

Odp: 1. watches; play 2. leaves; is
3. don't go 4. Do you cook 5. understands; doesn't speak

PRESENT CONTINUOUS

	BUDOWA (be + ing)	uwagi
Zdania twierdzące	I am painting a picture You / we / they are painting a picture He / she / it is painting a picture	Odmieniamy „be” przez osoby Dodajemy do czasownika końcówkę „-ing” - jeżeli czasownik kończy się na „e”: ono znika (make → making), jeżeli ostatnie 3 litery czasownika to spółgłoska-samogłoska-spółgłoska: ostatnia litera się podwaja (swim → swimming). Wyjątki: die → dying lie → lying
Przeczenia	I am not painting a picture You / we / they are not painting a picture He / she / it is not painting a picture	Formy skrócone: are not → aren't is not → isn't <i>but: amn't</i>
Pytania	Am I painting a picture? Are you / we / they painting a picture? Is he / she / it painting a picture?	Pytania tworzymy przez inwersję – czasownik dajemy na początek zdania
Krótkie odpowiedzi	Yes, I am ± No, I am not Yes, you / they / we are ± No, you / they / we are not	
Typowe wyrażenia	-now, at the moment... -today, tonight... -these days, this Sunday...	I am reading now She is leaving today We're working hard these days

ZASTOSOWANIE – aby powiedzieć o:	PRZYKŁAD
tym, co się właśnie dzieje	I am just ringing my mum
sytuacjach, które trwają tymczasowo, przez pewien czas	I am reading a great book this week
planach i ustaleniach na najbliższą przyszłość	I am going to the dentist this Friday

Sprawdź, czy umiesz...

Uzupełnij zdania w czasie *present continuous*.

- Dad is in his room. He (look) for his glasses.
- Could you be quiet? My friends and I (try) to study here!
- Look out – the train (come).
- When (come / you) ?
- They (not / play) football – they (sunbathe).

Odp:

- is looking
- are trying
- is coming
- are you coming
- aren't playing; are sunbathing

PAST SIMPLE

BUDOWA (II f. cz. / -ed)		uwagi
Zdania twierdzące	I / you / he / she / it / we / they watched TV I / you / he / she / it / we / they went to school	dla wszystkich osób stosujemy taką samą formę czasownika – z końcówką -(e)d jeżeli jest regularny; jeżeli nieregularny – II formę czasownika [wyjątek „be” patrz niżej →]
Przeczenia	I / you / he / she / it / we / they did not watch TV I / you / he / she / it / we / they didn't go to school	Zarówno w pytaniach jak i przeczeniach po operatorze „ did ” czasownik pozostaje w bezokoliczniku
Pytania	Did I / you / he / she / it / we / they watch TV? Why didn't you / he... go to school?	<i>did not</i> → <i>didn't</i>
Krótkie odpowiedzi	Yes, I / you / he / she / it / we / they did No, I / you / he / she / it / we / they didn't	
Odmiana czasownika „be”	I WAS you WERE he / she / it WAS we WERE you WERE they WERE	
Typowe wyrażenia	-yesterday, on May 21, in 2008... -last night, last week, last winter... -two days ago, month ago, week ago...	- She finished school in 2000 - They had a great time last summer - Marry saw Bill five days ago
Tworzenie formy przeszłej czasowników regularnych	visit → visited stay → stayed	dodajemy „ed”
	like → liked hate → hated	dodajemy samo „d” gdy czasownik kończy się na „e”
	study → studied carry → carried	„y” zamienia się na „i” (jeżeli poprzedzone jest spółgłoską)
	stop → stopped fit → fitted	jeżeli ostatnie 3 litery czasownika to spółgłoska-samogłoska-spółgłoska: ostatnia litera się podwaja przed „-ed”

ZASTOSOWANIE – aby powiedzieć o:	PRZYKŁAD
przeszłości swojej lub innych osób	My grandparents were born before II World War
tym, co wydarzyło się w określonym czasie w przeszłości	We had really great time at the club last night
wydarzeniach następujących kolejno po sobie (np. w historyjce)	She went into the room and turned on the light. She saw a huge mess

Sprawdź, czy umiesz...

Wstaw czasowniki z nawiasów w odpowiedniej formie w czasie *past simple*

1. We (not/do) my homework but (understand) Past Simple.
2. What computer game (Mary / play)?
3. I guess I (lose) my glasses when I (go) to the park.

Odp.: 1. didn't do; understood 2. did Mary play 3. lost; went

PAST CONTINUOUS

BUDOWA (was / were + ing)		uwagi
Zdania twierdzące	I / he / she / it was singing a song You / we / they were singing a song	1 os. i 3 os. liczby pojedynczej biorą WAS + ing pozostałe WERE + ing
Przeczenia	I / he / she / it wasn't singing a song You / we / they weren't singing a song	was not → wasn't were not → weren't
Pytania	Was I / he / she / it singing a song? Were you / we / they singing a song?	Tworzymy przez inwersję – czasownik was/were wędruje na początek pytania
Krótkie odpowiedzi	Yes, I / he she / it was ± No, I / he / she / it wasn't Yes, you / they / we were ± No, you / they / we weren't	
Typowe wyrażenia	-while, when.. -at this time last Monday / week / year...	- She was reading a book when the phone rang - At this time last Sunday we were sitting in the garden

ZASTOSOWANIE – aby opowiedzieć o:	PRZYKŁAD
Czymś, co działo się w określonym momencie w przeszłości	I <i>was painting</i> a picture at 5 o'clock yesterday
Zdarzeniach, które były tłem dla innych wydarzeń (czynność „dłuższa” została przerwana przez „krótszą”)	She <i>was walking</i> around the shopping centre. Suddenly she saw her old friend in a crowd.
Dwóch sytuacjach, które występowały jednocześnie	When we <i>were having</i> breakfast, our cat <i>was running</i> around the kitchen

Sprawdź, czy potrafisz...

Wstaw czasowniki z nawiasów w odpowiedniej formie w czasie *past continuous*

I can't believe we're already back! At this time yesterday we 1)..... (sit) on the beach in Egypt! The kids 2)..... (swim) in the sea, Ann 3)..... (read) a book, and I 4)..... (not / do) anything! And what 5)..... (you / do)?

Odp.: 1. were sitting 2. were swimming
3. was reading 4. wasn't doing 5. were you doing

PRESENT PERFECT

BUDOWA (has/have + III. f. cz./-ed)		uwagi
Zdania twierdzące	I / you / we / they have eaten He / she / it has eaten	Do 3 os. 1. pojedynczej stosujemy HAS – do pozostałych HAVE + czasownik: z końcówką -(e)d jeżeli jest regularny; jeżeli nieregularny – III forma czasownika
Przeczenia	I / you / we / they haven't eaten He / she / it hasn't eaten	have not → haven't has not → hasn't
Pytania	Have I / you / we / they eaten ? Has he / she / it eaten ?	Przez inwersję: czasownik HAS/HAVE na początku pytania
Krótkie odpowiedzi	Yes, he / she / it has ± No, he / she / it hasn't Yes, I / you / they / we have ± No, I / you / they / we haven't	
Typowe wyrażenia	- never, ever - already, just - for (okres czasu w przeszłości) - since (okres czasu od określonego momentu w przeszłości) - yet (w pytaniach i przeczeniach)	- I have never seen her there - She has just bought a new car - We haven't been in Poland <u>for 20 years</u> - We haven't been in Poland <u>since 1980</u> - I haven't cleaned windows yet

ZASTOSOWANIE – aby powiedzieć o:	PRZYKŁAD
Doświadczeniach życiowych	I have never been to Australia
Sytuacjach, które trwają od jakiegoś czasu	She has this MP3 player for more than a year
Skutkach lub wynikach przeszłego zdarzenia, które są widoczne teraz	No, I'm not busy any more – I have already finished my homework for tomorrow

Sprawdź, czy potrafisz...

Uzupełnij zdania w *present perfect* odpowiednią formą czasowników podanych w nawiasach:

- I (never / be) to New Zealand – but I'd love to go there one day!
- James (work) for this company for ten years.
- No, Marry (finish) doing her homework yet.
- (you / see) Michael?
- I'm not hungry - I (already / eat) my lunch.

Odp.: 1. have never been 2. has worked
3. hasn't finished 4. Have you seen 5. have already eaten

O PRZYSZŁOŚCI...

KONSTRUKCJA	UŻYWAJ, aby wyrazić	PRZYKŁAD
<i>present continuous</i>	Ustalenia, plany (które wydarzą się na 100%)	I'm flying to London tomorrow (I have a ticket)
<i>future simple</i>	Decyzje	Ok, I will buy this dress
	Obietnice	I will buy some bread on my way back from school
	Opinie	I think in future more Polish people will study abroad
	Nadzieje, obawy	I hope my family will move to a bigger house next year
„be going to”	Zamiary	Yes, they are going to buy the ticket next time
	Przewidywania (na podstawie tego, co wiemy lub widzimy)	Look at the clouds – it is going to rain

	FUTURE SIMPLE	uwagi	„AM / ARE / IS GOING TO”	uwagi
Zdania twierdzące	I / he / they will do the homework	Dla każdej osoby stosujemy WILL	I am going to go for a walk She is going to go for a walk We are going to go for a walk	Odmieniamy „be” przez osoby
Przeczenia	I / he / they won't do the homework	will not → won't	I am not going to go... She isn't going to go... We aren't going to go...	-
Pytania	Will I / he / they do the homework	WILL na początek pytania	Am I going to go ... ? Is she going to go ... ? Are we going to go ... ?	Odmienione „be” na początek
Krótkie odpowiedzi	Yes, I / he / they will . No, I / he / they won't .		Yes, we / you / they are ± No, we / you / they aren't Yes, I am ± No, I am not Yes, he / she / it is ± No, he / she / it isn't	

Sprawdź, czy umiesz...

Wybierz prawidłową odpowiedź spośród *future simple*, *be going to* lub *present continuous*

- No, I haven't got any plans for this weekend. Maybe a) I'm going to stay / b) I will stay at home.
- She can't talk right now. She a) will leave / b) is leaving for the meeting in 5 minutes.
- Dan, if you don't hurry up, you a) are being / b) are going to be late!

Odp.: 1. b 2. b 3. b

OKRESY WARUNKOWE

Używaj, aby wyrazić:	Przykład:
ZEROWY OKRES WARUNKOWY (100%) → <i>If present simple, present simple.</i>	
Zasady, reguły, prawa natury, generalne prawdy	If you don't water plants, they die
PIERWSZY OKRES WARUNKOWY (~50%) → <i>If present simple, will.</i>	
Prawdopodobny warunek i jego skutek	If you study, you will pass the test

I / we / you / they	
„0”	If you study hard enough, you have no problems later on.
	You have no problems later on if you study hard enough.
	Unless you study hard enough, you have some problems later on.
„1”	If we do all the exercises carefully, we will know everything about conditionals.
	We will know everything about conditionals if we do all the exercises carefully.
	Unless we do all the exercises carefully, we won't know everything about conditionals.

he / she / it	
„0”	If he works systematically, he always comes top of the class.
	He always comes top of the class if he works systematically.
	Unless he works systematically, he doesn't come top of the class.
„1”	If the test starts on time, there will be enough time to finish all the exercises.
	There will be enough time to finish all the exercises if the test starts on time.
	Unless the test doesn't start on time, there will be enough time to finish all the exercises.

Sprawdź, czy potrafisz....

Wybierz odpowiednie formy czasowników.

1. If the weather *is / will be* nice, we *go / will go* for a walk.
2. If the metal *is / will be* out in rain, it *gets / will get* rusty.
3. Unless you *will work / work* hard, you *will be / are* fired.

Odp.: 1. is; will go 2. is; gets 3. work; will be

CZASOWNIKI MODALNE

Używaj, aby:	Na przykład:
CAN	
Powiedzieć, co ktoś umie/potrafi zrobić	He can ride a bicycle really fast but he can't swim
Opisać, co ktoś widzi, słyszy, czuje	Please raise your hand – I can't see you in the crowd
Poprosić o pozwolenie lub o zrobienie czegoś	Can you help me with this exercise? Can I use your phone, please?
Wyrazić swoje przekonanie na jakiś temat	This can't be right answer
COULD	
Powiedzieć, co ktoś umiał/potrafił zrobić	She could speak English and French when she was a child
Grzecznie o coś poprosić	Could you lend me your pen?
Grzecznie poprosić o pozwolenie	Could I go out for a moment?
Wyrazić przypuszczenie	They could still be there now
MUST	
Powiedzieć, co musisz zrobić	I must learn harder
Powiedzieć coś z głębokim przekonaniem	His parents must be rich – he has all the new gadgets
HAVE TO	
Kazać komuś coś zrobić	You have to be back by 10 o'clock
Powiedzieć, że ktoś nie musi czegoś robić	She doesn't have to wear school uniforms any more
MUSTN'T / MUST NOT	
Powiedzieć, że nie wolno czegoś robić	You mustn't tell lies.
SHALL	
Zaproponować coś	Shall we go to the cinema?
MAY / MIGHT	
Poprosić bardzo grzecznie	May I open the window?
Zasugerować, że coś może mieć miejsce, wydarzyć się	Jane looks smart – she may know the answer
SHOULD	
Poradzić komuś	You should eat more fruit
Wyrazić przeświadczenie	They should be back now

Uwaga!

1. Czasowników modalnych nie odmieniamy przez osoby – dla wszystkich jest ta sama forma
2. Po czasownikach modalnych czasownik występuje w bezokoliczniku (formie podstawowej)

PRZYMIOTNIKI I PRZYSŁÓWKI - ADJECTIVES AND ADVERBS

Używaj, aby:	Przykład:	uwagi
PRZYMIOTNIKI		
Opisać cechy osób, przedmiotów, rzeczy	That's such an interesting story. Gosh, this book is so boring .	Aby podkreślić znaczenie przymiotnika stosujemy dwie metody: *such a(n) + przymiotnik + rzeczownik *so + przymiotnik
Powiedzieć, jak ktoś/coś wygląda lub się czuje	He looks bad and feels just awful . I think they're too young to come back so late.	
Porównać osoby, przedmioty, rzeczy	Her new CD player is much nicer than the old one. But yours is still the best .	
PRZYSŁÓWKI		
Opisać w jaki sposób ktoś coś robi	Well done! You sing really beautifully .	Przysłówki najczęściej tworzymy dodając do przymiotnika końcówkę '-ly' (np. quick → quickly)
Porównać dwie sytuacje/zdarzenia	She works much harder than her friends.	

	PRZYMIOTNIKI	PRZYSŁÓWKI
Zdania opisowe	This is so exciting!	She reads too slowly .
Porównania	July is much hotter than May. But it's just as nice .	They studied more intensively last year than now . But I'm working just as hard .
Przeczenia	No, she is not the best player. Jane is. He didn't feel as good as Betty.	I can't do it any better than you. He doesn't dress as elegantly as his sister.

STOPNIOWANIE:	przymiotników		przysłówek
	krótkich	dłuższych niż 2 sylaby	
Stopień wyższy	... → ...er great → greater heavy → heavier hot → hotter	... → more ... exciting → more exciting comfortable → more comfortable	... → more ... cheaply → more cheaply beautifully → more beautifully
Stopień najwyższy	... → the ...est great → the greatest heavy → the heaviest hot → the hottest	... → the most ... exciting → the most exciting comfortable → the most comfortable	... → the most ... cheaply → the most cheaply beautifully → the most beautifully

Wyjątki:

good → better → the best well → better → the best bad → worse → the worst
 little → less → the least much/many → more → the most

STRONA BIERNA - PASSIVE VOICE

Używaj, aby opisać:	Przykład:
Czynność, której wykonawca jest nieznany	When I was in the supermarket my wallet was stolen .
Czynność, której wykonawca jest nieistotny	The song has been recorded three different times.
Coś ważnego, gdy istotny jest wykonawca czynności	America was discovered by Christopher Columbus.
Zjawiska naturalne	Baby penguins are born in the Antarctic.

BE (w odpowiedniej formie) + III f. cz. / -ed

Zamiana ze:	strony czynnej	na	stronę bierną
present simple	In Italy, they make the best pizza in the world.		The best pizza is made in Italy
present continuous	We are baking two cakes.		Two cakes are being baked .
past simple	A Chinese invented paper in 5 th century		Paper was invented in 5 th century by a Chinese
past continuous	They were building a road.		A road was being built .
present perfect	She has already cleaned the house		The house has already been cleaned
future simple / modals	They will open the new gym next year		The new gym will be opened next year

Uwaga!

- Przeczenia – przeczenie „not” dodajemy do pierwszego czasownika w stronie biernej; np.:
The best pizza is **not** made in Italy. The new gym will **not** be opened next year.
- Pytania – pytania tworzymy przez inwersję: pierwszy czasownik strony biernej wyprzedza podmiot; np.:
Is the best pizza **made** in Italy? **Will** the new gym **be opened** next year?

Sprawdź, czy potrafisz...

Wybierz poprawną formę czasownika

- The best cars *are made* / *make* in Japan.
- He *has produced* / *has been produced* his latest film in the USA.
- Who *will take* / *will be taken* home?
- Has the album *recorded* / *been recorded* yet?
- The driver *has arrested* / *has been arrested* right after the accident.

Odp.:

- are made
- has produced
- will be taken
- been recorded
- has been arrested

MOWA ZALEŻNA - REPORTED SPEECH

Używaj, aby zrelacjonować:	Przykład:
Coś, co wiemy od kogoś innego	Mary: 'I don't know what's going on' → Mary said she didn't know what was going on.
Prośby i polecenia innych osób	Dad: 'Go and buy some milk, please' → Dad wanted me to buy some milk.

Uwaga!

1. Jeżeli relacjonujemy czyjąś wypowiedź, wprowadzamy ją najczęściej za pomocą słów SAID / TOLD someone (THAT...)

2. Wtedy też wypowiedź cofamy o jeden czas, np. jeżeli ktoś mówił w *present simple*, w Reported Speech użyjemy czasu *past simple*. I tak:

present simple → past simple
 present continuous → past continuous
 past simple → past perfect
 past continuous → past perfect continuous
 present perfect → past perfect
 present perfect continuous → continuous → past perfect continuous
 will / can → would / could

3. Musimy też zamienić zaimki osobowe tak, by sens zrelacjonowanego zdania był identyczny z oryginalnym, np.:

Tom: '**Your** pictures are fantastic' → Tom said that **my** pictures were fantastic.

T Y P O W E C Z A S O W N I K I	Tom and Peter: 'You are absolutely right'	Peter and Tom said I <u>were</u> absolutely right
	Ginny: 'Bob's idea won't work'	Ginny told me that Bob's idea <u>wouldn't work</u> .
	Ann's brother: 'It's not a good idea'	Ann's brother didn't think it <u>was</u> a good idea
	Teacher: 'Look, you are simply not studying!'	My teacher believes that we <u>were simply not studying</u> .
	Mum: 'I'm going to get some bread, butter and milk'	Mum wanted to buy some bread, butter and milk.
	Mark: 'I'll give you a lift when it's over'	Mark offered to drive me home after it's over.
	Karen: 'Could you give me some more money for new shoes?'	Karen asked me to give her some more money for new shoes.
John: 'I'm sorry I didn't come to your birthday party'	John apologised me for not coming to my birthday party.	